

Gwers 31 – Y ferch a ddaeth yn ôl yn fyw

Nodiadau Cefndir i'r Athro

Luc 8:40–42;49–56

Yn dilyn tawelu'r storm, dywed Luc wrthym fod Iesu wedi croesi'r môr i wlad y Geraseniaid, sef ardal y Cenedl-ddynion, yn y Decapolis (neu'r Deg Dinas) i'r de-ddwyrain o fôr Galilea. Dinasoedd Groegaidd oedd y Decapolis a hunan llywodraethol, sy'n egluro pam yr oedd moch yn pori ar y mynyddoedd. Roedd moch i'r Iddew yn halogedig ond 'doedd gan y Groegiaid ddim problem gyda'r anifail hwnnw.

Ar ôl iachau'r dyn â chythreuliaid ynddo, dychwelodd Iesu i Galilea a chafodd groeso mawr oherwydd 'yr oedd pawb yn disgwyl amdano (Luc 8:40). Yn y dyrfa yr oedd gŵr o'r enw Jairus. 'Yr oedd ef yn arweinydd yn y synagog (Luc 8:41). Jairus fyddai'n gyfrifol am drefnu gwasanaethau'r synagog, dewis y sawl a fyddai'n arwain y gweddiâu, yn darllen o'r Ysgrythur a phregethu. Yr oedd Jairus, felly, yn aelod amlwg o'r gymuned. Syrthiodd Jairus o flaen Iesu ac ymbil arno i ddod i'w gartref oherwydd bod ei unig ferch yn marw. Y mae'r cymal 'unig ferch' yn awgrymu mai hi oedd unig blentyn Jairus, ac yr oedd yn ddeuddeng mlwydd oed. Yn wahanol i Marc nid yw Luc yn cyfeirio at gais penodol gan y tad am iachâd ond gellir cymryd fod hynny'n ymhyg yn ei eiriau. Yn ôl Mathew fodd bynnag, roedd y ferch wedi marw (Mathew 9:18), ond efallai mai ei ffurf dalfyredig sy'n gyfrifol ac nad yw'n gwrthddweud Marc a Luc. Y mae'r ddau olaf yn cyfeirio at negesydd yn dod gyda'r newydd fod y ferch wedi marw.

Erbyn i Iesu gyrraedd y tŷ roedd cyfnod y galaru wedi dechrau, a phan ddywedodd Iesu, 'Peidiwch ag wylo: nid yw hi wedi marw' (Luc 8:52), 'Dechreusant chwerthin am ei ben' (Luc 8:53). Yn ôl Marc, dywedodd Iesu wrth y ferch 'Talitha cwm' (Marc 5:41), sef cyfarchiad Mam i'w phlentyn yn y bore yn yr iaith Aramaeg; mae Luc yn dilyn ei arferiad o gyfieithu'r Aramaeg i'r Groeg.

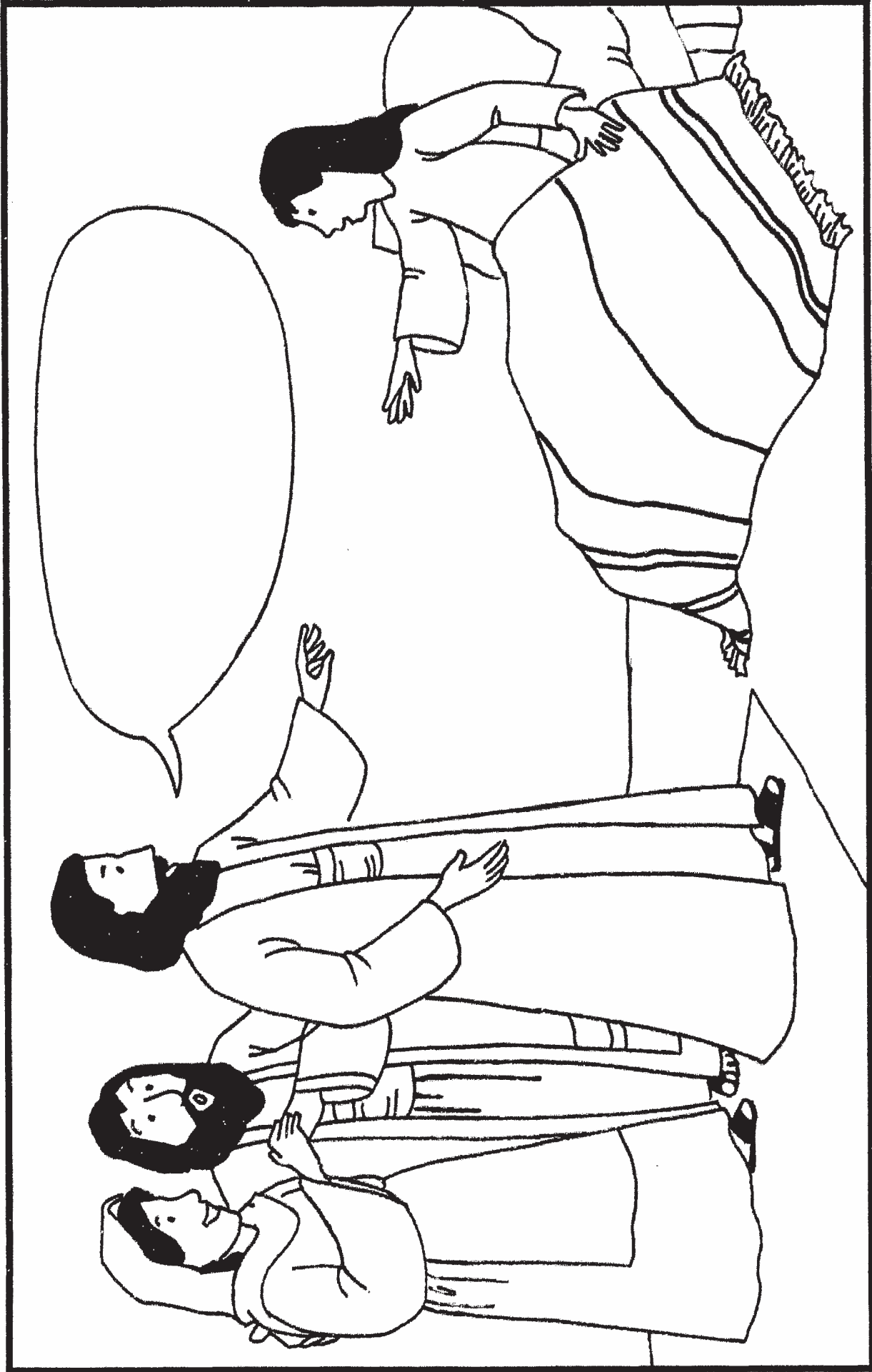
Fel yr oedd pobl yn rhyfeddu at ddysgeidiaeth Iesu, ac at ei awdurdod dros gythreuliaid (Luc 5:20), synnodd rhieni'r ferch at ei awdurdod dros farwolaeth.

Y Synagog

Pan oedd pobl Israel ym Mabilon, llwyddasant i oroesi trwy gyd-gyfarfod ar y Sabbath. Oherwydd bod yr arferiad hwnnw mor llwyddiannus, bu iddynt barhau i gyfarfod ar ôl dychwelyd i'w mamwlad. Os oedd deg oedolyn gwryw yn y gymuned adeiladwyd 'synagog', ac erbyn dyddiau Iesu, roeddent yn olygfeydd cyfarwydd yn y wlad. Dynion yn unig oedd â'r hawl i fynd i mewn drwy'r prif ddrws tra'r oedd drws ar gyfer y merched yng nghefn y synagog yn arwain at oriel. Yn arferol, mewn gwasanaeth, cenid Salmau, darllenwyd o'r Ysgrythur, ac yn dilyn y bregeth roedd cyfnod o holi ac ateb.

Marwolaeth a galaru

Dilynid marwolaeth person gan gyfnod o wylo a dolefain. Byddai'r dolefain yn hysbysu'r gymdogaeth agos fod rhywun wedi marw. Byddai teuluoedd cyfoethog yn hurio galarwyr proffesiynol er mwyn cynnyddu'r sŵn. Oherwydd gwres y dydd rhaid oedd cynnal yr angladd ar fyrder ond byth ar y Sabbath neu ddydd gŵyl. Ar ôl golchi'r corff a'i amdroi mewn lliain, fe'i cludwyd ar stretsier a'i roi mewn bedd wedi ei naddu yn y graig. Seliwyd ceg yr ogof gyda charreg gron fawr.

Mae pawb yn crio yn nhŷ Jairus am fod ei ferch fach wedi marw. Beth mae Iesu'n ei ddweud wrthi?

Darlenn hanes y ferch fach yn Luc 8:49-56.

Nawr, llenwa swigen siarad Iesu.

Gwers 31 – Y ferch a ddaeth yn ôl yn fyw

Jairus a'i ferch | Marc 5:21–43

Beibl Gweithgaredd y Plant / Lleiaf tud. 132

Gwers 31

Y Ferch a ddaeth yn ôl yn fyw

BEIBL GWEITHGAREDD Y PLANT DAN /DROS 7 oed

Y Ferch a ddaeth yn ôl yn fyw tud 132

BEIBL NEWYDD Y STORIWR

'Amser Codi' tud 100

BEIBL LLIW Y PLANT

Merch Jairus tud 222

BEIBL NEWYDD Y PLANT

Jairus a'i ferch tud 164

BEIBL BACH I BLANT

Iesu a'r Eneth Fach tud 350

Y BEIBL I BLANT MEWN 365 STORIÄU

Codi o farw tud 316

BEIBL LLIW Y TEULU

Merch Jairus (252) tud 134

I ddechrau

Cystadleuaeth: Rhannwch y plant yn grwpiau a dywedwch wrthynt mai'r gamp i bob grŵp yw rhestru popeth y mae eu rhieni yn ei wneud iddynt, yn fabis ac wedi iddynt dyfu'n hŷn, e.e. rhoi bwyd, ymolchi, cadw'n gynnes, chwarae hefo nhw, helpu gyda gwaith cartref, ac ati. Y grŵp gyda'r rhestr hiraf fydd yn ennill.

Yr hanes

Mae'r Beibl yn sôn am ddyn o'r enw Jairus a'i wraig a oedd wedi gwneud y pethau hyn i gyd i'w merch ar hyd ei hoes. Ond erbyn hyn roedd y ferch yn sâl iawn, a doedd ei rhieni ddim yn gallu gwneud unrhyw beth i'w helpu i wella – dim ond gofyn i Iesu am help.

Darllenwch yr hanes o'r Beibl Gweithgaredd neu gallwch ddefnyddio un o'r llyfrau sydd yn y Rhestr Adnoddau.

(Rhybudd: mae marwolaeth yn destun anodd gyda phlant. Bydd rhai wedi dod i gysylltiad â marwolaeth (marwolaeth anifail anwes, neu berthynas). Byddwch yn ymwybodol o sefyllfa'r plant ac yn sensitif wrth gyflwyno marwolaeth merch Jairus. Efallai y bydd angen egluro i'r plant iau beth yw marwolaeth. Gallwch ddweud fod pobl byw yn gallu gwneud pethau – siarad, cerdded, bwyta, anadlu. Gallwn siarad gyda nhw, a chwarae gyda nhw. Ond pan mae pobl yn marw dydyn nhw ddim yn gallu gwneud y pethau hynny. Dydyn nhw ddim yn gallu siarad gyda ni, na chwarae gyda ni. Dydyn ni ddim yn gallu rhoi caru mawr/cwts iddyn nhw. Mae hyn yn ein gwneud ni'n drist iawn. Ond mae'r hanes am ferch Jairus yn gorffen yn hapus, oherwydd fe wnaeth Iesu iddi ddod yn ôl yn fyw!)

Atgyfnerthu'r stori

Cwis: Rhannwch y plant yn 2 dîm. Nod y timau yw casglu'r llythrennau i sillafu'r geiriau 'MERCH JAIRUS' (bydd angen torri 10 cerdyn/darn o bapur ac ysgrifennu un llythyren ar bob darn – un llythyren yw 'ch'). Wrth i'r plant ateb cwestiwn yn gywir, byddant yn derbyn cerdyn.

Gall y cwestiynau fod yn gymysgedd o gwestiynau ar y stori a rhai mwy cyffredinol, e.e.

Sawl plentyn oedd gan Jairus?

Lle oedd Jairus pan alwodd ar Iesu?

Sawl coes sydd gan octopws?

Beth oedd oed merch Jairus?

Mynd ymhellach

Cyflwynwch y gair 'gwyth' i'r dosbarth. Roedd Iesu yn gallu gwneud gwyrthiau. Roedd Jairus yn credu fod Iesu yn gallu gwneud gwyrthiau – roedd ganddo 'ffydd'. Mae llawer o sôn am ffydd yn y Beibl. Mae Duw am i ni gael ffydd ynddo, ac yn Iesu.

Os oes gennym ffydd, yna byddwn yn siarad gyda Duw mewn gweddi, a gofyn am ei help i ni ein hunain, ac i bobl eraill.

Gweddi

Rhowch bapur i bawb a gofynnwch i bawb dorri siâp person (bydd angen darparu hyn ar gyfer plant ifanc). Gofynnwch iddynt liwio unrhyw ran o'r corff i gynrychioli anaf, neu afiechyd (e.e. braich, calon, llygaid). Rhowch y siapiau yng nghanol y bwrdd, a chyflwynwch weddi.

'O Dduw,

Rydyn ni'n gweddio dros bawb sydd yn wael, yn arbennig os ydyn nhw'n wael iawn fel merch Jairus.

Rydyn ni'n gweddio dros bawb sydd mewn poen.

Rydyn ni'n gweddio dros bawb sydd, fel Jairus a'i wraig, yn poeni am rywun sy'n sâl.

Bydd gyda nhw.

Amen.'

Dysgu adnod

'Ti yw'r Duw sy'n gwneud pethau rhyfeddol,' (Salm 77:14)

Neu,

'Ti ydy'r Duw sy'n gwneud pethau anhygoel!' (beibl.net)

Bydd angen i'r plant weithio gyda phartner, a dychmygu eu bod yn chwarae tennis. Rhaid i Blentyn 1 serfio trwy ddweud gair cyntaf yr adnod (a symud ei law fel petai'n taro pêl).

Rhaid i Blentyn 2 daro'r bêl yn ôl trwy ddweud yr ail air (eto bydd angen symud y llaw fel person yn taro pêl tennis)... ac felly ymlaen hyd nes y bydd y ddau wedi dweud yr adnod i gyd.

Os bydd un o'r ddau yn methu cofio gair, yna bydd y person arall yn ennill pwynt.

Y tro nesaf, dylai Plentyn 2 gychwyn wrth serfio gair cyntaf y frawddeg.

Gêm ychwanegol

Agor a Chau llygaid!

Mae'r Beibl yn dweud fod merch Jairus wedi agor ei llygaid wedi i Iesu siarad â hi.

Yn y gêm hon rhaid i'r plant gau eu llygaid tra bod yr athro yn gwneud dau beth o fewn yr ystafell sy'n creu sŵn, e.e. agor a chau cwpwrdd/drws, cnocio ffenestr, agor a chau llyfr yn glep, chwarae nodyn ar bianco, ac ati. Wedi i'r plant agor eu llygaid, dylid dewis un plentyn i fynd i wneud yr un synau yn yr un drefn.

Adnoddau Ychwanegol

Taflenni gwefan amserbeibl.org

Cyfres C – Mwy o wyrthiau

Cyfres PowerPoints Beibl Bach i Blant

Cyflwyniad 43: Iesu a'r eneth fach

Llyfrau Stori

Y Ferch a iachawyd gan Iesu

Merch Fach Jairus

Tŷ'r ferch oedd yn marw

